

נשמתא דאורייתא

הורים וילדים לומדים חסידות בצורת

גיליון 159 | שבת פרשת תזריע-מצרע, כ"ט ניסן תשע"ה
יוצא לאור על ידי ועד כפר חב"ד ארה"ק ת"ו

בחסד וברחמים

פרשת המצרע

אבא/אמא: אחד הנושאים המרכזיים בפרשות תזריע-מצרע הוא טמאת המצרע וטהרתו. נגע הצרעת פוגע באדם שדבר לשון הרע, שלב אחר שלב. בהתחלה הוא מופיע בקירות הבית, אחר כך בכלי הבית, אחר כך בגדי האדם ואם עדין לא סים לדבר לשון הרע, הצרעת פוגעת גם בגופו. היום נגע בכמה זוויות מענינות של נושא זה.

החכם והלהו

ילד/ילדה: אדם שבטור שלו הופיעו כתמים (נגעים) הנראים כמו צרעת צריך לבדק אם הוא טהור או חלילה טמא. אותו אדם הולך אל החכם - רב שבקי בצבעים השונים של הצרעת ובדיניה המרכזיים.

כאן מורה לנו התורה הלכה מענינת: החכם אומר האם לדעתו הכתם הזה באמת נחשב צרעת או לא, אבל הוא לא יכול לפסק אם האדם שמוחו טמא או טהור. אחר-כך צריך האדם ללכת אל הכהן ולמסור לו את דברי החכם. על-פי זה הכהן פוסק 'טהור' או 'טמא' (וכשהנגע חולף שוב צריך הכהן לפסק לו 'טהור').

אך מדוע רק הכהן יכול לפסק בפעל את הדין ולא החכם שמכיר היטב את ההלכות, והרי בכל מקרה הכהן מסתמך על דברי החכם? וכן מדוע דוקא לגבי נושא הצרעת אנו מוצאים הלכה נדירה כזאת שעל הכהן לחרץ את הדין?

איש החסד

אבא/אמא: טמאת המצרע היא חמורה מאוד. על המצרע נגזר "כדד ישב מחוץ למחנה מושבו" - עליו ללכת מחוץ למחנה ישראל ולהמתין שם עד שהוא יהיה טהור בחצרה. כמו הספור על מרים הנביאה, שכל עם ישראל המתין לה במשך שבוע שלם, עד שתטהר מצרעתה ותוכל לשוב אליהם. זהו צעד לא פשוט להפריד אדם מכלל עם ישראל, אפילו למשך זמן מה.

לזכות החיילת בצ"ה פייגה ציפורה בת חיה תחי'

לזכות החייל בצ"ה ישראל משה שיחי'
לרגל יום הולדתו כ"ט ניסן

נדפס ע"י ולזכות הוריו יוסף יצחק ואסתר הדסה שיחיו אייזנברג

לזכות החייל בצ"ה יצחק אייזיק שיחי' כהן לרגל יום הבר מצווה ג' אייר
נדפס ע"י ולזכות הוריו מאיר ותמר שיחיו כהן

לשנת הצלחה וברכה בכל המצטרך בגשמיות וברוחניות

בזאת חנכה תש"ז ספר הרבי:

ישנו ספור מזקני, אביה של אמי מורתי (הגאון החסיד הרב מאיר שלמה יונבסקי, רבה של ניקולייב), שהיה "יושב" (זיצער) אצל אדמו"ר מהר"ש נשמתו עדין, הינו, שלאחרי נסע לליובאוויטש למשך זמן.

- באותה תקופה היה הסדר, שאבכים אחרי נשואיהם היו נוסעים לליובאוויטש, למשך חצי שנה, שנה או שנה וחצי, והיו נקראים בשם "יושבים" ("זיצערס").

בשובו מליובאוויטש לביתו, ספר זקני על דבר אפני הנהגתו של אדמו"ר מהר"ש נשמתו עדין. ובין הדברים ספר, שהנהגתו של אדמו"ר מהר"ש היא בהתרחבות גדולה ובעשירות, ובכלי זהב - קפסת טבק מזכה, ועוד קפסה מסוג נוסף וכו'.

שאל אותו אחד השומעים (יהודי ירא-שמים, אבל, "א בעל-הבית שער"): איך יתכן שנשיא בישוראל ומורם מעם יתעסק בענינים גשמיים וחמריים?

- וענה לו זקני: "פעטאך!" וכי בשביל מי נכרא הזהב, בשבילי ובשבילך? הרי הזהב נכרא מלכתחלה בשביל הצדיקים!

אכן, דוקא אצל צדיקים השמוש בזהב, הוא עבור תכלית רוחנית נעלה.

תכשיטים לגמילות חסדים

הרבנית הצדקנית רבקה, אשת הרבי מהר"ש, עסקה בהכנסת כלה, החזקת תלמידי חכמים, וכדומה. בעלה, הרבי מהר"ש, היה נוסע לעתים די קרובות לחוץ לארץ, והיה מצייע לה להצטרף אליו. היא הייתה עונה שאין רצונה לנסע ואת דמי הנסיעה יתן לה. בכסף זה הייתה משתמשת לצרכי צבור, ובכך לא הסתפקה - אף את תכשיטיה הייתה ממשכנת ומקבלת תמורתם כסף נוסף.

הרבי מהר"ש כבר ידע על סדר הנהגתה ובכל פעם ששב מדרכו שואל היה אותה היכן ממשכנים התכשיטים? וכשהיתה עונה לו, היה הרבי נותן לה רובלים אחדים לפדותם.

לחשב נכון

אחד מחסידי הרבי מהר"ש, שכהן כרב באחת מעירות הסביבה, הגיע אליו שנה אחת לראש השנה. בשעת התקיעות שם החסיד לב שב"תרועה" תוקע הרבי ארבעים ושנים קולות (טרומיטין). הענין הפליאו והוא החליט להכנס אל הרבי ולשאול לפשר הדבר.

כשנכנס לאחר החג ליחידות, שאל את שאלתו. אמר לו הרבי: "תמהני עליך שבשעת התקיעות אתה חושב מחשבות זרות".

התפלא הרב: "וכי אלה מחשבות זרות?!"

הסביר הרבי: "האם אתה חושב ש'מחשבות זרות' הן רק מחשבות של שטות והבל? גם כשחושבים מה שלא צריכים לחשב, אפילו בעניני קדשה, הרי זה בבחינת מחשבות זרות".

"תפארת שבתפארת"

לרגל ב' באיר, יום הולדת כבוד קדשת אדמו"ר המהר"ש

יגיעה בתורה

כחג הפורים תשי"ב ספר הרבי:

"יגיעה" בתורה לאמתה היא כבספור דלקמן שספר כבוד קדשת מורי וחמי אדמו"ר (הרי"צ) אודות זקנו, אדמו"ר מהר"ש:

כשהיה אדמו"ר מהר"ש בסמיכות לזמן הבר-מצוה, קרא אותו אביו הצמח-צדק, ושאל אותו האם הוא מתייגע בלמוד התורה?

- בככל היה אדמו"ר מהר"ש בעל-מוח נפלא ("א געוואלדיקע קאפ"), והצליח מאוד בלמוד התורה, וכידוע הספור שעוד בהיותו ב"חדר" כחן אותו הצמח-צדק, וכאשר המלמד שלו (רבי פסח), שראה גדולות ונפלאות, לא היה יכול להתאפק והפליא את כשרונותיו, נענה הצמח-צדק: מהו הפלא ש'תפארת שבתפארת' (שם הספירה) הקשורה לב' איר, בו נולד הרבי מהר"ש) עושה טוב! -

והשיב אדמו"ר מהר"ש, שאינו מתייגע, כיון שמצליח בלמודו גם ללא יגיעה. ואמר לו הצמח-צדק, שיש צורך להתייגע בלמוד התורה.

בשמעו את דברי הצמח-צדק, התחיל להתייגע בלמוד התורה, וכדי לצאת מספקות - כפי שספר אחר כך לכנו כבוד קדשת אדמו"ר (הרש"ב) נשמתו עדין - התייגע כל כך עד שעלו במצחו כתמי דם מעצם היגיעה!...

כשהודיעו על כך לצמח-צדק, חזר וקרא לאדמו"ר מהר"ש, ושנה לו את סדר הלמוד. ובכל אופן, רואים מספור זה ש"עמלים בתורה" (בחקתי תלכו) צריך להיות באופן שהעמל יהיה נכר בגשמיות הגוף.

בלי הסתרה

פעם הלך הרבי הרש"ב ל'אהל' הקדוש, שבו טמונים אביו המהר"ש וסבו הצמח-צדק. כשהגיע לשם גלה שהדלת של הבנין נעולה. עמד אפוא הרבי ליד הדלת ושם עשה כל מה שנהג לעשות בפנים.

בתוך כך שמע השמש שהרבי הלך ל'אהל', ונזכר ששכח לפתח את הדלת. הוא רץ לשם בבקלה והחל להתנצל לפני הרבי על ששכח לפתח את הדלת.

הרבי חייך אליו, הניף ידו בכטול ואמר: "אם ערמת עפר אינה מסתירה, האם דלת דקה כזאת יכולה להסתיר?!"

בשביל מי נכרא הזהב?

להביא לימות המשיח

ילד/ילדה: השם של כל פרשה הוא כמו כותרת שמלמדת אותנו על מה אנו הולכים לקרא או ללמוד. אבל בפרשה שלנו השם לא נראה כל כך מתאים לנושא המרכזי של הפרשה. השם של הפרשה הראשונה שקוראים השבת הוא 'תזריע'. שם זה לקוח מהפסוק שעוסק באשה שילדה בן זכר. ואלו רב הפרשה עוסקת באדם שבגוף שלו או בכגדיו ובכליו נראו סימני צרעת - כתמים הגורמים לו לפעמים להיות טמא.

אבא/אמא: הטמאה של מצרע היא כל כך חמורה עד כדי כך שהמצרע נחשב כמו אדם מת וצריך לצאת מחוץ למחנה בו שכן עם ישראל. לעמת זאת המלה 'תזריע' היא חלק מתהליך הלדה והצמיחה של דבר חדש, דבר חי.

אז איך הכותרת - שם הפרשה, מתאימה לנושא המדובר בה?

ילד/ילדה: התשובה היא שהשם לא מעניש סתם כך את האדם, אלא הענש הוא התקון והכפרה של אותו אדם על החטא שעשה. כך גם הצרעת היא לא סתם ענש לאדם שדבר לשון הרע, אלא חלק מהתקון ומהתשובה שלו.

אבא/אמא: באמת כך כותב הרמב"ם, שבהתחלה היו מופיעים הכתמים על קירות ביתו של האדם שדבר לשון הרע. אם הוא לא הבין את הסימן והמשיך לדבר לשון הרע, הכתמים מופיעים גם על בגדיו, ואם הוא עדין לא למד לקח זה פוגע גם בגוף שלו. במצב כזה הוא הופך להיות 'מצרע' - מוציאים אותו מחוץ למחנה כדי שלא יוכל להמשיך לדבר לשון הרע ויחזור בתשובה.

אם כן נגע הצרעת הוא סימן לאדם שעליו לעשות תשובה.

לכן הפרשה שמדברת על המצרע נקראת 'תזריע' - כי המטרה היא ש'יצמח' ו'יולד' כאן אדם טוב יותר. אדם טהור.

ילד/ילדה: המצב הזה של המצרע מתאר גם את המצב שלנו בזמן הגלות. אמןם אנו בענש על המעשים הלא טובים שעשינו, אבל המטרה של הענש היא התקון - המטרה של הגלות היא שאנו נקים בה תורה ומצוות וכן נזכה ל'צמיחה' של הגאולה.

הלקה: נוסף במצוות ובמעשים טובים, ונעשה ככל שביכולתנו להביא בפעל את משיח צדקנו!

(מעובד ע"פ לקו"ש חכ"ב, עמ' 70 ואילך)

לכן, עם יציאת מצרים, ידעו האמוריים שהנה, עוד מעט יכנסו בני ישראל לארץ [רק שבגלל חטא המרגלים בני ישראל התעכבו 40 שנה במדבר]. הם ידעו זאת כי כבר התמלאה המכסה של העונות שלהם. מסכה זו הם התחילו להטמין את הזרב שלהם, בתקווה שביום מן הימים הם יזכו לשוב לבתייהם ולחלץ את המטמון. על כך מבשרת לנו הפרשה: "כי תבאו אל ארץ כנען... ונתתי נגע צרעת בכית ארץ אחזתכם". אתם תחלצו את האבנים ותמצאו את המטמונים!

אמירה חיובית

אבא/אמא: מכך לומד הרבי רמז נפלא:

אמוריים זה מלשון אמירה ודבור. דבור הרשעים (המכנה קלפת האמורי) - לשון הרע ורכילות, גורם לצרעת. אבל עלינו לדעת שבתוך 'בתי האמורי יש מטמון זהב'...

אם נעזב את הדבורים הלא טובים, ובמקום זאת נאמר ונדבר רק דבורים טובים וקדושים, אנו נגלה את המטמון של הקדשה שקנים בתוך כל אחד ואחד מאתנו!

הלקה:

א. רק אם אנו בטוחים שביכולתנו להוכיח את החבר שזקוק להוכחה מתוך עדינות והתחשבות גדולה, נעשה זאת.

ב. דבור חיובי מגלה את הטוב שקנים בנו.

(מעובד ע"פ לקו"ש חכ"ז עמ' 88 ואילך, חל"ב עמ' 91 ואילך, ועוד)

שאלות הבנה:

1. מהי חלקת העבודה בין החכם לכהן?

2. ומדוע רק הכהן יכול לפסק טמאה למצרע?

3. כיצד ידעו האמוריים שהגיע זמנם להטמין?

4. מהי 'קלפת האמורי' וכיצד ננצל ממנה?

גליון 159 פרשת תזריע מצורע

שם התלמיד/ה: _____ משפחה: _____

כיתה: _____ חתימת הורים: _____

צעת נבין מדוע רק הכהן יכול לפסק אם האדם באמת טמא: הכהן הוא איש של חסד, כמו אהרן הכהן שהיה אוהב שלום ורודף שלום. התפקיד שלו הוא לברך את עם ישראל מתוך אהבה. לכן, רק הכהן, שבאמת אכפת לו מכל יהודי, יכול לפסק שאדם מסיים הוא טמא, אחר שהוא בודאי חקר ודרש שוב אצל החכם האם אין אפשרות לטהר בכל זאת את הנגע.

מכך אנו לומדים שגם אם רואים משהו לא טוב אצל מישהו, צריך להעיר לו אך ורק מתוך אהבת-ישראל אמיתית (ובטח שלא לנדות ולהוציא אותו 'מחוץ למחנה').

זריקה מחשבת

ילד/ילדה: בדומה לכך, פעם היה הרבי הרי"צ צריך לקבל זריקה והוא התבונן בעבודת הרופא בכדי ללמד ממנה הוראות בעבודת השם. הוא הבחין שבתחילה הרופא מנקה ומחטא היטב את ידיו, את צפרניו, וגם את מקום הזריקה אצל המטפל. רק לאחר מכן נותן הרופא את הזריקה וגם אותה מבצע בעדינות.

הוא למד מכך שגם אם קנים 'חלי' וחסרון רוחני אצל מישהו, צריך להוכיח אותו רק מתוך עדינות גדולה, כמו בנתינת זריקה.

ובהזדמנות אחרת, כשהבחין הרבי הרש"ב בחסיד ש'רד' בהתעודות על חסיד אחר והוכיח אותו שאינו לומד מספיק חסידות, אמר לו הרש"ב שהוכחה צריכה להיות 'כלי צפרנים' - בלי 'לדקר' את השני, אלא מתוך מחשבה ורגישות.

צרה טובה

אבא/אמא: הוראה נפלאה נוספת בעבודת השם, אנו לומדים מבשורת התורה על הצרעת: "כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נתן לכם לאחזה, ונתתי נגע צרעת בכית ארץ אחזתכם".

זה נשמע כמו איזו הבטחה לבני-ישראל לרגל כניסתם לארץ. היתכן?! והרי הצרעת באה על חטא לשון הרע ואיזו בשורה יש בנגעים שיופיעו בכתיב הבית?

על כך מביא רש"י את ספור חז"ל אודות האמוריים - מהאמות שהתגוררו בארץ כנען - שידעו אחרי יציאת מצרים שהנה עם ישראל מגיע לכבוש את הארץ ולהוציא אותם מבתייהם. מה עשו אותם אמוריים? במשך 40 שנה שישאל היו במדבר, הם החביאו את כל הזרב שלהם בקירות הבתים.

וזו הבשורה הגדולה: כשבני ישראל יגיעו לארץ, יופיעו נגעים בקירות הבתים. על-פי הדין המופיע בפרשתנו הם יהיו חייבים לחלץ את האבנים בהן הופיע הנגע, ושם הם יגלו מטמון זהב!

ל"ג למטמונים

ילד/ילדה: אך כיצד מבין השבע אמות שגרו בארץ באותה תקופה, דוקא האמוריים ידעו שזה הזמן להטמין את הזהב?

אלא, בכרית 'בין הבתרים' בה בשור השם לאברהם על גלות מצרים וגם על הגאולה והיציאה ממנה "ברכוש גדול", הוא מוסיף ואומר לאברהם "ודור רביעי ישונו הנה (לארץ ישראל), כי לא שלם עון האמרי עד הנה".

כמו שהמבול הגיע לעולם אחרי ש'מלאה הארץ חמס' - שהעולם כבר הגיע לרמה גדולה מדי של עוונות והוא לא יכול להמשיך ולהתקיים, כך גם לאמורי (ולא רק להם) יש מכסה - כמות מסוימת של עוונות, שאחריה נגזר עליהם לגלות מהארץ, ותחתם ישונו בני ישראל לארץ.